

Ornitolog Beran: Sokolí farma Skupiny ČEZ opět nezklamala, do světa se vloni rozletělo dalších třadvacet mládát

11.2.2025 - Ota Schnepp | Skupina ČEZ

Ornitologové pravidelně monitorují dění kolem sokolích budek v lokalitách Dětmarovice, Dukovany, Ledvice, Mělník, Počeradý, Poříčí, Proboštov, Prunéřov, Temelín, Třeboradice, Tušimice a Trmice. Hned osm párů má tak své domovské právo na severu Čech, konkrétně v Ústeckém kraji. Jen vloni se osmi úspěšným párům povedlo v lokalitách Skupiny ČEZ vyvést celkem 23 mládát. Od roku 2011 tak bylo na stavbách Skupiny ČEZ vyvedeno minimálně 186 mládát sokolů stěhovavých. Na případný nákup fotopastí, speciální optiky, cestovní náklady a podobně přispívá ornitologům z ALKA Wildlife Nadace ČEZ v rámci grantu Podpora regionů. V období 2015 - 2024 se jednalo o celkem 2 053 000 korun. V celé republice je monitorováno asi 130 párů sokola stěhovavého.

Jednou ano, podruhé ne

Chladicí věž je v Elektrárně Tušimice domovem sokolího páru již od roku 2011, v jejím okolí se podle pozorování ornitologů ovšem zdržovali minimálně od roku 2006. Proto je i dobře známa historka z roku 2010, kdy byla ve smotku kabelů na ochozu komína nalezena před jeho demolicí sokolí vejce. Tím byl vlastně i dán podnět k tomu, aby se na výškových stavbách Skupiny ČEZ začaly postupně instalovat vůbec první hliníkové budky v České republice pro zahnízdění kriticky ohroženého druhu sokola stěhovavého. Až na dvě výjimky je tušimický pár s vyvedením mládát úspěšný, celkem se jich už rozletělo do světa třadvacet. „Bohužel ale zrovna vloni bylo jejich hnízdění jedno z těch neúspěšných,“ říká ornitolog Václav Beran, jinak také zoolog a kurátor sbírky Oblastního muzea v Ústí nad Labem a výzkumný pracovník ALKA Wildlife, o. p. s. Podle něj ale sama Příroda nejlépe ví, co je v daný rok, pro ni to nejlepší. „Například z Elektrárny Prunéřov, kde sokoli po instalaci budky vyvedli poprvé mladé už v roce 2013, zmizel předloni na konci května pár úplně, aniž by zahnízdil. Důvod proč, je pro nás stále velkou neznámou. Vloni se ovšem do areálu zase vrátil a vyvedl trojčata – dvě holky a kluka. Bylo pěkné pozorovat, jak si pod dohledem samice sedící na ochozu procvičují v budce křídla.“

Ledvík se usídlil v Počeradech

Celkem 16 potomků se již od roku 2011 povedlo vyvést sokolům v počeradské lokalitě. V roce 2019 se zde objevil u neoznačené samice, která přišla o svého druha, Ledvík. Což je vůbec první okroužkovaný sokolík ze Skupiny ČEZ, který se proklubal na svět v budce na ochozu komína Elektrárny Ledvice. O rok později už má novou partnerku Rex ze 178 km vzdálené bavorské obce Nankendorf. „Obývají budku na chladicí věži paroplynového cyklu. Jejich snažení o potomky je stejně jako v jiných případech střídavé. Z loňska mám třeba krásné fotky z jejich dubnového tokání, nakonec ale pár vůbec nezahnízdil,“ krčí rameny ornitolog. Na druhou stranu mu již po čtvrté udělal radost pár z komínu Teplárny Trmice. „Zde se mu dařilo hned čtyřikrát za sebou, nejdříve trojčata, pak dvakrát čtyřčata a vloni opět trojčata.“

„Bez ztráty jediného bodu“

Tak by se dal označit „odchov“ sokola stěhovavého v lokalitě Elektrárny Ledvice. Sokolí pár zde poprvé zahnízdil v nainstalované budce v roce 2016 a od té doby se mu stále daří. Celkem se zde již

proklubalo na svět 23 mláďat, včetně již výše zmiňovaného Ledvíka v roce 2017, který byl jako jediný i jedináčkem. Ornitolog Beran k tomu dodává: „Vloni to byla trojčata, jedno ale bylo mnohem menší, než jeho sourozenci. U těch stoprocentně vím, že to byli kluk a holka a také se mi je podařilo i okroužkovat. Třetí mládě zůstalo bez kroužků, neboť bych mu mohl ublížit. Nicméně v půlce května vesele vyskakovalo z budky na ochoz. Na začátku června pak už společně s ostatními poletovalo kolem komína a na konci téhož měsíce už bylo poslední, koho fotopast zachytila před odletem kamsi do neznáma.“

Rovněž zatím vždy úspěšný je sokolí pár z ochozu komína bývalé výtopny ČEZ Teplárenské v Probošově. Na rozdíl od ostatních sokolích matadorů, zde ale zahníždí teprve od roku 2021. (Scénář stejný jako v Tušimicích - v roce 2020 při kontrole komunikační kabeláže nalezena zastydlá vejce, následně nainstalována hliníková budka.) Pár zde vloni a předloni vyvedl čtyřčata a oba roky předtím „jen tak cvičně“ trojčata. Zajímavá je identita jejich otce, jímž je syn Ledvíka vylíhlý v roce 2019 v Počeradech. Samice je neoznačená.

Také jaderníci mají své sokoly

V rozmezí let 2015-2017 byly naistalovány sokolí budky i na ventilačních komínech jaderných elektráren Dukovany a Temelín. Sokolí páry se zde ovšem shodně objevily až v roce 2020. Temelínský byl v zahníždění dvakrát neúspěšný a následně v letech 2023 a 2024 měl vždy po jednom mláděti. V Dukovanech už přišlo na svět 11 sokolích mláďat, dvakrát čtyřčata a vloni trojčata. Dvakrát zde bylo zahníždění neúspěšné. Poprvé budku, stejně jako kdysi v Pruněrově, okupovala samice raroha velkého. Předloni se pak z lovu nevrátila samice a její partner zahřívání čtyř vajec v kombinaci se sháněním potravy bohužel sám nezvládl.

A co střední Čechy a sever Moravy?

V Třeboradicích u Prahy se na ochozu komína v areálu společnosti Energotrans od roku 2019 poměrně dobře daří dalšímu páru ze „sokolí farmy“ Skupiny ČEZ. Vloni tak přivedl na svět tři a v letech před tím, krom roku 2023, celkem 15 mláďat. Od stejného roku přišlo na svět na komínu Teplárna Energotrans (dříve Elektrárna Mělník) 12 mláďat. „Vloni se zde ale páru nezadařilo. Samice sice snesla čtyři vejce, ale ta pravděpodobně zastydla. Marně je zahřívala až do konce května,“ dodává Václav Beran s tím, že nejmladším párem, co se úspěšného zahníždění týče je ten z Elektrárny Dětmárovice. „Poprvé zde vyhníždil v roce 2023 a vyvedl čtyři mláďata. Vloni to byla jen dvě mláďata. Kdyby to ale vyšlo, mohl jich mít hned pět, další tři vejce byla bohužel neplodná.“

Jak ornitolog Václav Beran na závěr podotkl, „sokolí farma“ Skupiny ČEZ ho vloni, co se týče počtu vzletných mláďat, opět neklamala. Jedinou lokalitou, kde se podle něj sokol stěhovavý nezdržuje, stále zůstává Elektrárna Poříčí. Zde od prvopočátku poskytuje sokolí budka útočiště poštolkám.

<https://www.cez.cz/cs/pro-media/tiskove-zpravy/ornitolog-beran-sokoli-farma-skupiny-cez-opet-nezklamala-do-sveta-se-vloni-rozletelo-dalsich-triadvacet-mladat-208406>